

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงปกครองหรือบริหารพระสงฆ์ ด้วยการใช้หลักธรรมาธิปไตย พระองค์ทรงแสดงธรรม ทรงบัญญัติวินัย ทรงบริหารกิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนา ทรงวินิจฉัยอธิกรณ์ ของพระภิกษุสงฆ์สาวก พระองค์ทรงเป็นพระธรรมราชา มีพระสารีบุตรเป็นพระธรรมเสนาบดีเป็นผู้ช่วย พร้อมด้วยพระโมคคัลลานะ และพระเถระทั้งหลาย ผู้เป็นสังฆบิดรและสังฆปริณายก เป็นหมู่ๆ ทรงมอบให้สงฆ์ประชุมกันทำสังฆกรรมทั้งปวงเป็นการสงฆ์ ผู้เข้าประชุมพึงเป็นสมานสังวาสกัน จะต้องมิตีเป็นเอกฉันท์เป็นไปตามพระธรรมวินัย การปกครองภายในหมู่ หรือคณะที่เนื่องด้วยพระเถระ เช่น พระอุปัชฌายะอาจารย์ปกครองสัทธิวิหาริกและอันเตวาสิก พระเถระปกครองอาวาสิกะ (ภิกษุในอาวาส) นั้น ๆ^๑

ระบบการปกครองหรือหลักการบริหารวัด พระพุทธเจ้าทรงใช้หลักธรรมวินัย ให้พระสงฆ์ได้ประพฤติปฏิบัติ มีหลักการบริหารจัดการวัด มีระบบแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ดังตัวอย่าง ในสมัยพุทธกาล มีเหตุการณ์เกิดขึ้นว่า ครั้งพระอัสสชิและพระปัญจพสกุสะเป็นหัวหน้าหมู่ อยู่ในภิกขุคิริชนบท ประพฤติไม่เรียบร้อยจนชาวบ้านไม่มีความเลื่อมใส พากันเลิกใส่บาตร วันหนึ่งเมื่อมีพระต่างถิ่นผ่านมาที่ภิกขุคิริชนบท ท่านเข้าไปบิณฑบาต ก็ไม่มีใครสนใจ อุปาสกคนหนึ่งเห็นว่า ท่านเป็นพระต่างถิ่น จึงนมัสการให้ท่านทราบข้อเท็จจริง และขอร้องให้ท่านไปกราบทูลพระพุทธเจ้าได้มาช่วยปรับปรุงคณะสงฆ์ในเมืองนี้ พระรูปนั้น จึงได้เดินทางไปกราบทูลพระพุทธองค์ให้ทรงทราบ พระพุทธองค์ จึงรับสั่งประชุมสงฆ์ ทรงสอบถามจนได้ความจริงว่า พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะเป็น พระอุปัชฌาย์ของพระทั้งสองรูปนั้น จึงทรงบัญชาให้พระอัครสาวกทั้งสองไปขับไล่ศิษย์ คือพระอัสสชิและพระปัญจพสกุสะ พร้อมด้วยบริวารให้ออกจากชนบท นั้นเสีย^๒

พระพุทธศาสนามีความเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์มาตั้งแต่สมัยพุทธกาล หลังพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน ในการบริหารกิจการบ้านเมือง พระมหากษัตริย์หลายพระองค์ ได้ทรงนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นำมาใช้ในการปกครองประเทศของตน ในชีวิตประจำวันของพระองค์ และยังได้เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชนได้รับรู้ เช่น พระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าอชาตศัตรู พระเจ้าสุทโธทนะ(พระราชบิดาของพระพุทธเจ้า) และพระเจ้ามahanาม เป็นต้น แม้กระทั่งพระมหากษัตริย์บางพระองค์ที่ทรงเคยดูร้ายมาก่อน แต่เมื่อหันมาทรงเลื่อมใส ในพระพุทธศาสนา พระองค์ก็กลับมามีบทบาทในพระพุทธศาสนาอย่างมาก อย่างเช่น พระเจ้าอชาตศัตรู

^๑ กรรมการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย, ลักษณะการปกครองคณะสงฆ์ไทยโดยสังเขป ในประวัติการปกครองคณะสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๔๗.

^๒ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ภาค ๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศึกษา, ๒๕๒๕), หน้า ๗๐.

ที่กระทำการปิตุฆาต (ฆ่า) พระราชบิดา (พระเจ้าพิมพิสาร) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ถือว่าเป็น การกระทำที่กรรมหนักที่สุด แต่ภายหลังจากที่พระองค์ ได้สดับพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้าแล้ว ก็เกิดความเลื่อมใสพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง พระเจ้าอชาตศัตรู จึงทรงประกาศตนเป็นอุบาสกแก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ ปรากฏหลักฐาน จากหนังสือวรรณคดีพระพุทธศาสนา ได้กล่าวว่า พระเจ้าอชาตศัตรูทรงเอนเอียงไปทางพระพุทธศาสนาและทรงเลื่อมใส ในพระพุทธศาสนา หลังจากทำปิตุฆาต^๓

กรณีของพระเจ้าอโศกมหาราช แต่เดิมพระองค์ไม่ได้เลื่อมใส ในพระพุทธศาสนา พระองค์ เป็นกษัตริย์ที่ดุร้าย จึงได้มีพระนามว่า “จันดาสก” คือ พระเจ้าอโศกผู้ดุร้าย ต่อมาภายหลังเมื่อ พระองค์ทรงหันมานับถือพระพุทธศาสนาแล้ว พระองค์ก็ทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกมากมาย จึง เป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงธรรมปกครองประเทศชาติโดยธรรม ใช้หลักธรรมวิสัยและหลักธรรมจาก พระพุทธศาสนา ในการบริหารจัดการบ้านเมืองของพระองค์ ทรงทำหน้าที่ของชาวพุทธได้เป็นอย่างดี ด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรม เป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชนของพระองค์เอง ทรงสนพระทัยการศึกษา พระธรรมกับพระสงฆ์ และช่วยพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คราวใดที่พระพุทธศาสนามีภัย อันตราย พระองค์ก็ทรงชำระเสี้ยนหนามแห่งพระศาสนาให้ด้วย พระองค์ทรงทำหน้าที่ของในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในฐานะที่พระองค์เป็นชาวพุทธคนหนึ่ง แม้พระเจ้าอโศกมหาราช จะเสด็จ สวรรคตไปแล้วก็ตาม แต่ชื่อเสียงของพระองค์ยังคงอยู่ พระจริยวัตร ของพระองค์ยังเป็นแนวทางใน การปฏิบัติของพระมหากษัตริย์ รวมทั้งประชาชนทั้งหลายในสมัยต่อมา จนถึงปัจจุบัน

หลักพระจริยวัตรของพระเจ้าอโศกมหาราช ในฐานะผู้นำและผู้บริหารประกอบไปด้วย หลักกำกับความประพฤติ หลักแห่งการสงเคราะห์กันและกัน หลักการสงเคราะห์ประชาชนของนัก ปกครอง หลักเว้นความลำเอียง หลักพลังของบุคคลผู้ยิ่งใหญ่ หลักแห่งความไม่เสื่อม หลักการ ปกครองและหลักความประพฤติของผู้ปกครอง ซึ่งหลักพระจริยวัตรเหล่านี้ ก็จักเป็นประโยชน์แก่ ผู้นำ ผู้บริหาร ที่จะได้นำแบบอย่างของพระเจ้าอโศก นำไปปฏิบัติต่อตนเองและแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติ ตามด้วย^๔

ปัจจุบัน องค์กรของรัฐ จะดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศอย่างเป็น เอกเทศ ให้ความสำคัญและความสัมพันธ์กับประชาชนผู้ได้รับการพัฒนาหรือฝ่ายอื่นๆ จึงเป็นต้นเหตุ สำคัญของการพัฒนาที่ไม่ตรงเป้าประสงค์ ทำให้เกิดการทุจริต ประพฤติมิชอบ ที่ขาดการตรวจสอบ สอดคล้องกับแนวคิดขององค์กรเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programmed: UNDP) ซึ่งได้เสนอแนวคิดในประเด็นดังกล่าว ในเอกสารเรื่อง Corruption and Good Governance เป็นการแสดงถึงทรรศนะว่า การพัฒนาขาดการบริหาร กิจการที่ดี อาจทำให้เกิดการคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสำคัญอันเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาของแต่ละ ประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบที่สำคัญ คือ เป็นอุปสรรคต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เกิด

^๓ รศ.ณัย ไชยโยธา, พระมหากษัตริย์กับพระพุทธศาสนาในประวัติศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส.พริ้นติ้ง, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘.

^๔ พระอาทิตย์ อุดกจิตโต (มาตรา), “ศึกษาพระจริยวัตรของพระเจ้าอโศกมหาราช”, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

อาชญากรรมที่วางแผนล่วงหน้า เกิดความยากจน ลักษณะดังกล่าวผลักดันให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ จากการดูแลโดยรัฐบาล เป็นการดูแลสังคมโดยรัฐและประชาชน เป็นความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไป นำไปสู่การก่อให้เกิดแนวคิดของการบริหารกิจการที่ดีขึ้นในที่สุด^๕

เมื่อประเทศไทย ได้นำเอาระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในการปกครองประเทศ ตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พระองค์ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา ทางคณะรัฐมนตรีและทางศาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้คนดี^๖ ได้ปกครองประเทศบ้านเมือง ดังปรากฏในพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตรัสไว้ว่า “ในบ้านเมืองเราต้องมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่ทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดีให้คนดีได้ปกครองบ้านเมืองและค้ำคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”^๗

ประเทศไทย ได้นำเอาหลักการบริหารกิจการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ที่ปรากฏเห็นได้ชัดเจน จากเอกสารสำคัญของทางราชการหลายฉบับ โดยเฉพาะสำนักงานข้าราชการพลเรือน ก็มีส่วนสำคัญในการผลักดันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พุทธศักราช ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดหลักฐานไว้ ๖ หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาลของรัฐ โดยเฉพาะเป็นการเริ่มต้นการแสดงออก และตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารกิจการที่ดี ภายหลังการประกาศใช้ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และภายหลังจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ^๘

การบริหารกิจการที่ดี แนวคิดที่ได้รับการนำมาใช้ในภาครัฐ กระบวนทัศน์ใหม่นี้ก่อให้เกิดประเด็นต่างๆ ที่สำคัญจำนวนมาก ซึ่งได้กลายมาเป็นหัวข้อในการอภิปรายทั้งในเวทีการเมือง และในหมู่ประชาชนโดยทั่วไป^๙ รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารขององค์กร โดยได้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดหลักการไว้ ๖ หลัก คือ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า

^๕ อัมรา พงศาพิชญ์, **ธรรมรัฐและธรรมราชูร์กับองค์การประชาสังคมในการจัดการปกครอง**, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๔

^๖ คนดี หมายถึง คนมีคุณธรรม ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน** (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๑๖.

^๗ พระบรมราโชวาท ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๖ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๒.

^๘ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, **การสร้างหลักธรรมาภิบาลในสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

^๙ ไชยวัฒน์ คำชู, **การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม**, (กรุงเทพมหานคร: น้าฝน, ๒๕๔๕), หน้า ๔.

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพโดยแท้จริงแก่องค์กร แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการด้านต่างๆและการบริหารองค์กรที่ดี หากจะบริหารให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องใช้หลักธรรมเป็นเครื่องมือในการบริหารด้วย หลักธรรมที่น่าสนใจ ควรศึกษาอย่างมาก คือหลักธรรมาภิบาล ในหน่วยงานองค์กรภายในประเทศ ภาครัฐและภาคเอกชน มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลนี้ ไปปรับใช้กับหน่วยงานองค์กร อย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงานองค์กร มีการปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพ มีบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน

เมื่อ การดำเนินการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบัน ยังไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารราชการอย่างครอบคลุมทุกประเด็น แม้ว่า รัฐบาลได้มีนโยบาย ให้การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ยึดถือหลักธรรมาภิบาล พบว่า บางองค์กรขาดความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งยังมีได้นำหลักพุทธธรรม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล นำมาใช้ในการบริหารต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ เนื่องจาก ผู้บริหารบางคนมีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีระดับศึกษาไม่มากนัก ความใส่ใจในการบริหารอย่างมืออาชีพ ทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เมื่อมีโอกาสได้เข้ามาเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ไม่สามารถที่จะบริหารจัดการให้ดีได้ ประกอบกับการมีทักษะการบริหารหรือพรสวรรค์ที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการองค์กร ให้สมบูรณ์หรือให้เกิดประสิทธิภาพได้ ทำให้เกิดเป็นปัญหาในระบบการบริหาร เป็นไปแบบไม่มีคุณธรรม ไม่เป็นธรรม บริหารงานเอาแต่ใจตนเอง พวกพ้องและเครือข่าย ส่งผลต่อความล้มเหลวในการบริหารงาน ตลอดจนการไม่ได้รับความไว้วางใจ จากประชาชนและจากรัฐบาลกลาง

ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย วิเคราะห์หลักการบริหารองค์กร ตามแนวทางพระพุทธศาสนา และหลักการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อที่จะสร้างรูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ ในสังคมไทย ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารองค์กรตามแนวทางพระพุทธศาสนา
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล
- ๑.๒.๓ เพื่อสร้างรูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๓.๑. การบริหารองค์กรตามแนวทางพระพุทธศาสนา เป็นอย่างไร
- ๑.๓.๒. การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล เป็นอย่างไร
- ๑.๓.๓. รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ควรเป็นอย่างไร

๑.4 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษานี้ มุ่งศึกษาในประเด็นต่าง ๆ จากพระไตรปิฎก จากเอกสาร บทความ งานวิจัย และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหาร ดังนี้

๑.4.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** โดยศึกษา รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร ตามแนวทางพระพุทธศาสนา จากพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๒๕ จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** ศึกษาการบริหารองค์กร ตามแนวทางพระพุทธศาสนา และการบริหารการปกครองสมัยปัจจุบัน การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า ศึกษาถึงความหมาย หลักการ เป้าหมาย วิธีการและลักษณะรูปแบบการบริหารองค์กร นำมาทำการวิเคราะห์ หาแนวทางการสร้างรูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบผสมผสานและบูรณาการ

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1) **ปัจจัยด้านบุคคล** ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์การทำงาน

2) **ระดับการปฏิบัติงาน** ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของประชาชนทั่วไป ตามหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

- 1) หลักพรหมวิหาร 4
- 2) หลักสังคหวัตถุ 4
- 3) หลักอิทธิบาท 4
- 4) หลักสัปปุริสธรรม 7
- 5) หลักนิติธรรม
- 6) หลักคุณธรรม
- 7) หลักความโปร่งใส
- 8) หลักการมีส่วนร่วม
- 9) หลักความรับผิดชอบ
- 10) หลักความคุ้มค่า

๑.4.3 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการวิจัย มี ๒ ส่วน ได้แก่

1) **ผู้บริหาร** ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๑ คน นายกเทศมนตรี จำนวน ๓9 คน นายก

องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 18 คน ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 58 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 58 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 174 คน (พ.ศ. 2555)

2) ประชาชนทั่วไป ได้แก่ ประชาชนทั่วไป ที่เข้ามาใช้บริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งละ ๒ -3 คน และผู้นำแบบไม่เป็นทางการในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ครู ตำรวจ เจ้าหน้าที่ของ อปท. อสม. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แห่งละ ๒ -3 คน (แบบไม่เจาะจง) รวมจำนวน 300 คน (พ.ศ. 2555)

3) ผู้บริหารระดับสูงในจังหวัดลำพูน หมายถึง ผู้นำองค์กรสงฆ์ และหัวหน้าหน่วยงานในจังหวัดลำพูน ได้แก่ เจ้าคณะจังหวัดลำพูน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนและท้องถิ่นจังหวัดลำพูน รวมจำนวน 5 รูป/คน

๑.4.4 ขอบเขตด้านสถานที่

จังหวัดลำพูน มีลักษณะของความเป็นเมือง ที่มีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่เก่าแก่ มีความเจริญทางด้านพระพุทธศาสนาและเป็นเมืองที่มีอารยธรรมทางพระพุทธศาสนาสูง จนเป็นที่ยอมรับว่า เป็นเมืองที่มีเสน่ห์ จึงมีความเห็นว่า สมควรที่จะทำการผสมผสานรูปแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบปัจจุบัน และตามหลักพุทธธรรมเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเป็นแนวทางการบริหารแบบพุทธบูรณาการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ในพื้นที่ดังกล่าว โดยจัดเก็บข้อมูลจากประชากร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน ทั้ง ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอลี้ อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านธิและอำเภอเวียงหนองล่อง รวมจำนวน 58 แห่ง

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ รูปแบบและกระบวนการ หมายถึง กระบวนการหรือแนวทางที่ดำเนินการไปอย่างมีขั้นตอน อันจะนำไปสู่เป้าหมายการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๕.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีผู้บริหารและสมาชิก ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตของท้องถิ่นนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการบริการสาธารณะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่น หมายถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๘ แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล 18 แห่ง รวมจำนวน ๕๘ แห่ง

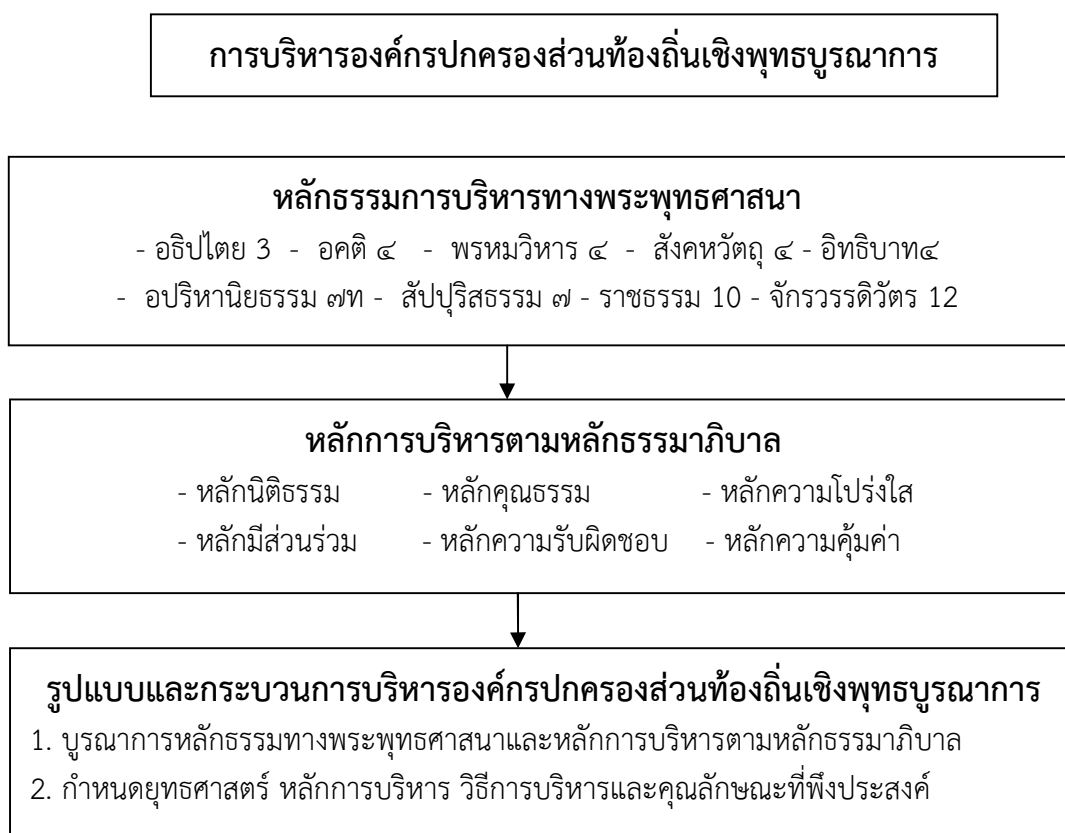
๑.๕.๓ ผู้บริหาร หมายถึงผู้บริหารหรือผู้นำองค์กร ในที่นี้หมายถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีเมือง/ตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลำพูน

๑.๕.๔ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางการบริหาร เพื่อให้ทุกภาคส่วน ดำรงอยู่ได้อย่างสมานฉันท์สันติสุข ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ มี ๖ หลัก ได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ ๖) หลักความคุ้มค่า

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย อยู่ในกรอบแนวคิดของหลักธรรมที่ปรากฏทางพระพุทธศาสนา สมัยพุทธกาล และหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย



๑.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑.7.๑ ได้ทราบถึงหลักการบริหารองค์กรที่ปรากฏทางพระพุทธศาสนา
- ๑.7.๒ ได้ทราบถึงหลักการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล
- ๑.7.๓ ได้รู้รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการสำหรับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๑.7.๔ เป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่ง ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ สำหรับการบริหารขององค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ ในอนาคต.